

INHOUDSTAFEL – TABLE DES MATIERES – TABLE OF CONTENTS

Woord vooraf	V
<i>K. Peeters</i>	
Avant-propos	VII
<i>K. Peeters</i>	
Executive summary (NL)	IX
Executive summary (FR)	XXI
Executive summary (EN)	XXXIII
Inhoudstafel – Table des matières – Table of contents	XLV
HOOFDSTUK 1 INLEIDENDE BESCHOUWINGEN	1
CHAPITRE 1ER CONSIDERATIONS PRELIMINAIRES	1
<i>L. Acke</i>	
DEEL 1 DE TOEGENOMEN ONAFHANKELIJKHEIDSVEREISTEN VOOR DE COMMISSARIS	5
PARTIE 1re LES EXIGENCES D’INDEPENDANCE ACCRUES POUR LE COMMISSAIRE	5
CHAPITRE 2 LA ROTATION EXTERNE ET LES MESURES TRANSITOIRES	7
HOOFDSTUK 2 DE EXTERNE ROTATIE EN OVERGANGSBEPALINGEN	7
<i>M. Bihain</i>	
2.1. Introduction	8
2.2. Réflexions critiques sur l’efficacité de la rotation externe obligatoire	9
2.2.1. Relation entre « Rotation externe obligatoire » et « Qualité de l’audit »	9
2.2.2. Coût de la rotation externe	10
2.2.3. Perte des connaissances et des compétences	11
2.2.4. Rotation externe vs. rotation interne	11
2.2.5. Réduction du rôle du comité d’audit ?	12
2.2.6. Risque de perturbation du marché	13
2.2.7. Expériences internationales	13
2.3. Analyse des conséquences de la rotation externe obligatoire	14
2.3.1. Cadre législatif européen	14
2.3.2. Cadre législatif belge avant la réforme de l’audit	16
2.3.3. Nouveau cadre législatif belge après la réforme de l’audit	17
A. Procédure de nomination du commissaire et précisions sur le rôle du comité d’audit	17
B. Durée des mandats et options levées par la Belgique	18
C. Rotation interne	22
D. Extraterritorialité	22

XLV

E. Mesures transitoires	25
F. Questions particulières	29
2.4. Conclusions	31

HOOFDSTUK 3 HET VERBOD OP EN DE BEPERKING VAN NIET-CONTROLEDIENSTEN	33
CHAPITRE 3 L'INTERDICTION ET LA LIMITATION DES SERVICES NON-AUDIT	33

E. Vanderstappen

3.1. Inleiding	34
3.2. Sinds 2003 bestaande Belgische context	38
3.3. Nieuw Europees wetgevend kader en Belgische implementatie	40
3.3.1. Verboden diensten	40
A. Door de Europese Auditverordening aangevulde “zwarte” lijst	40
B. Belgische implementatie van de nieuwe Europese lijst	42
3.3.2. Onder bepaalde voorwaarden toegelaten diensten – opties	56
3.3.3. Toepassingsgebied van de verboden diensten	58
A. Gecontroleerde entiteiten	58
B. Wettelijke controle dienstverleners	59
C. Periode	59
D. Goedkeuring van het auditcomité	
E. Verstrekken van verboden diensten aan een onderneming in een derde land	61
3.3.4. Verhouding tussen honoraria voor wettelijke controle en honoraria voor toegelaten niet-controlediensten	61
A. In OOB's	61
B. In niet-OOB's	64
3.3.5. Schematisch overzicht	67
3.3.6. Publicatie van de honoraria van de commissaris	67
3.4. Besluit	69

DEEL 2 HET NIEUW PUBLIEK TOEZICHT	73
PARTIE 2 LA NOUVELLE SUPERVISION PUBLIQUE	73

CHAPITRE 4 LA NOUVELLE SUPERVISION PUBLIQUE DE LA PROFESSION DE REVISEUR D'ENTREPRISES : MISSIONS DELEGUEES, GOUVERNANCE, CONTROLE DE QUALITE, SURVEILLANCE ET MESURES DE SANCTIONS EN CE COMPRIS LES VOIES DE RECOURS	75
---	-----------

HOOFDSTUK 4 HET NIEUW PUBLIEK TOEZICHT OP HET BEROEP VAN BEDRIJFSREVISOR: GEDELEGEERDE OPDRACHTEN, BESTUUR, KWALITEITSCONTROLE, TOEZICHT EN SANCTIEMAATREGELEN WAARONDER DE VERHAALMIDDELEN	75
--	-----------

S. Folie

4.1. Introduction générale	76
4.2. Compétences déléguées	76

4.3.	Contrôle de qualité et surveillance : mesures, sanctions et voies de recours	77
4.3.1.	Généralités	77
4.3.2.	Gouvernance	77
4.3.3.	Procédure	78
4.3.4.	Mesures pouvant être adoptées	81
	A. Par le Collège	81
	B. Par la Commission des sanctions de la FSMA	83
4.3.5.	Voies de recours	85
4.3.6.	Secret professionnel	86
4.4.	Conclusion	88
DEEL 3	DE RAPPORTERING VAN DE COMMISSARIS	91
PARTIE 3	LE REPORTING DU COMMISSAIRE	91
CHAPITRE 5	LE RAPPORT D'AUDIT	93
HOOFDSTUK 5	DE CONTROLEVERKLARING	93
	<i>P. Leleu</i>	
5.1.	Genèse	94
5.2.	Règlement et directive du Parlement européen et du conseil	95
5.3.	Transposition dans le Code des sociétés	98
5.4.	Interaction avec les ISAs	99
5.5.	Risques jugés les plus importants d'anomalies significatives	100
5.6.	Continuité	106
5.7.	Rapport de gestion	107
5.8.	Conclusion	108
HOOFDSTUK 6	DE AANVULLENDE VERKLARING AAN HET AUDITCOMITE EN ANDERE RAPPORTERINGSVERPLICHTINGEN ZONDER PUBLIEK KARAKTER	109
CHAPITRE 6	LE RAPPORT COMPLEMENTAIRE DESTINE AU COMITE D'AUDIT ET AUTRES OBLIGATIONS EN MATIERE DE REPORTING N'AYANT PAS DE CARACTERE PUBLIC	109
	<i>I. Vanbeveren</i>	
6.1.	Inleiding	110
6.2.	Aanvullende verklaring van de commissaris aan het auditcomité	112
6.3.	Vorbereiding van de wettelijke controle en de beoordeling van bedreigingen voor de onafhankelijkheid	116
6.4.	Onregelmatigheden, waaronder fraude met betrekking tot de jaarrekening, en professioneel-kritische instelling van de commissaris	119
6.5.	Conclusie	121

DEEL 4	DE VERSTERKING VAN DE ROL VAN HET AUDITCOMITE	123
PARTIE 4	LE RENFORCEMENT DU ROLE DU COMITE D'AUDIT	123

HOOFDSTUK 7	DE VERSTERKING VAN DE ROL VAN HET AUDITCOMITE – WETGEVEND KADER, SAMENSTELLING, STATUUT EN BENOEMINGSPROCEDURE VAN DE COMMISSARIS	125
--------------------	--	------------

CHAPITRE 7	LE RENFORCEMENT DU ROLE DU COMITE D'AUDIT – CADRE LEGISLATIF, COMPOSITION, STATUT ET PROCEDURE DE NOMINATION DU COMMISSAIRE	125
-------------------	--	------------

I. De Poorter

7.1.	Inleiding – wetgevend kader	126
7.2.	Statuut van het auditcomité	128
7.3.	Samenstelling	129
7.3.1.	Algemeen	129
7.3.2.	Aantal onafhankelijke bestuurders binnen het auditcomité	129
7.3.3.	Vereiste deskundigheid binnen het auditcomité	132
7.3.4.	Voorzitter Auditcomité	134
7.4.	Benoemingsprocedure commissaris	134
7.4.1.	Algemeen	134
7.4.2.	Vereisten om tot commissaris te worden benoemd	135
7.4.3.	Benoemingsprocedure	136
7.4.4.	Verboden contractclausule	142
7.4.5.	Sancties	142
	A. Algemeen	142
	B. Nietigheid	142
	C. Aanstelling door de voorzitter van de rechtbank van Koophandel	143
	D. Aansprakelijkheid van de commissaris en/of bestuurders	143
7.5.	Besluit	144

HOOFDSTUK 8	DE VERSTERKING VAN DE ROL VAN HET AUDITCOMITE – PRAKTISCHE ASPECTEN EN MONITORING	145
--------------------	--	------------

CHAPITRE 8	LE RENCORCEMENT DU ROL DU COMITE D'AUDIT – ASPECTS PRATIQUES ET MONITORING	145
-------------------	---	------------

I. Boets

8.1.	Praktische aspecten en monitoring	146
8.1.1.	De evoluerende rol van het auditcomité	146
8.1.2.	Het effect op de samenstelling van het auditcomité	147
8.1.3.	Toezicht op de externe auditor	149
	A. Kwaliteit van de audit	149
	B. Onafhankelijkheid van de auditor	149
	C. Selectie van de auditor	150
8.1.4.	Evaluatie van het auditcomité	151

DEEL 5	DE IMPACT VAN DE HERVORMING VOOR DE ONDERNEMINGEN EN BESTUURDERS	153
PARTIE 5	L'IMPACT DE LA REFORME POUR LES ENTREPRISES ET LES ADMINISTRATEURS	153
CHAPITRE 9	L'IMPACT DE LA REFORME DE L'AUDIT POUR LES ENTREPRISES ET LES ADMINSTRATEURS – UN PREMIER BILAN	155
HOOFDSTUK 9	DE IMPACT VAN DE AUDITHERVORMING OP DE ONDERNEMINGEN EN DE BESTUURDERS – EEN EERSTE BALANS	155
	<i>C. Darville-Finet</i>	
9.1.	Considération liminaire	156
9.2.	Proportionnalité de la réglementation	157
9.3.	Renforcement de l'indépendance du réviseur d'entreprises	158
9.3.1.	Introduction	158
9.3.2.	Rotation et <i>cooling off</i>	159
	A. Rotation interne et <i>cooling off</i> – Pas de changement injustifié	159
	B. Rotation externe et <i>cooling off</i> – Une approche réaliste	160
9.3.3.	Services non-audit	162
9.4.	Rapport d'audit	164
9.4.1.	Introduction	164
9.4.2.	Rapport d'audit	165
	A. Contenu	165
	B. Communication	166
9.4.3.	Rapport complémentaire d'audit	166
	A. Contenu	166
	B. Communication	166
9.5.	Nouveau visage du comité d'audit- responsabilité	167
9.5.1.	Introduction	167
9.5.2.	Composition du comité d'audit- Une approche pragmatique	167
9.5.3.	Missions du comité d'audit	170
	A. Renforcement des missions des administrateurs, membres du comité d'audit	170
	B. Responsabilité et contrôle externe du comité d'audit	172
	C. Quelques considérations critiques	174
9.6.	Conclusion	175
CHAPITRE 10	CONCLUSIONS	177
HOOFDSTUK 10	BESLUIT	177
	<i>T. Dupont</i>	
	Conclusion : et maintenant !	178